

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	C
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Crèdits	2.4 presencials (60 hores) 3.6 no presencials (90 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2(Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Nicole Karin Haber Eterovic nicole.haber@uib.es	09:00h	10:00h	Dilluns	17/02/2014	02/06/2014	aula B04 Guillem cifre

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Educació Primària (Pla 2009)	Formació bàsica	Segon curs	Grau
Grau d'Educació Primària (Pla 2013)	Obligatòria	Segon curs	Grau

Contextualització

L'assignatura Dificultats Específiques d'Aprenentatge és una assignatura obligatòria que pretén contribuir a l'orientació dels futurs mestres en estratègies d'intervenció psicoeducativa amb alumnes que presenten problemes d'aprenentatge, tenint en compte no tan sols les característiques individuals d'aquests, sinó també el context familiar, emocional i educatiu que els envolta. És inicialment dissenyada per a què els futurs professionals estiguin preparats per a atendre la diversitat de l'alumnat, per a què desenvolupin una actitud de respecte davant qualsevol situació d'heterogeneïtat, i per a què es conscienciïn de la necessitat de treballar en equip per optimitzar la qualitat de la intervenció.

L'assignatura Dificultats Específiques d'Aprenentatge s'imparteix durant el segon semestre del segon curs de la titulació d'Educació Primària i forma part del mòdul: "Aprenentatge i desenvolupament de la personalitat", dins la matèria "Dificultats d'aprenentatge", juntament amb les assignatures "Educació inclusiva", "Atenció a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu a l'escola", "L'alumnat amb necessitats educatives especials i altes capacitats", "Atenció a la diversitat social, lingüística i cultural a l'escola", i "Intervenció educativa des del context familiar i social de la persona amb discapacitat".

Requisits

L'assignatura "Dificultats Específiques d'Aprenentatge" és de formació bàsica, per tant, no té requisits essencials.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	C
Idioma	Català

Recomanables

Encara que no és imprescindible, és recomanable haver superat l'assignatura "Psicologia del Desenvolupament", del segon semestre del primer curs d'Educació Primària, ja que és necessari conèixer com i quan es produeixen els canvis psicològics al llarg del desenvolupament, per tal de poder determinar si existeix una dificultat específica d'aprenentatge.

També es recomana conèixer el procés d'adquisició i ús de la lectura i escriptura. Temàtica impartida a l'assignatura 22112_"Lectura i escriptura inicials" (Segon curs, primer semestre)

Competències

L'assignatura "Dificultats Específiques d'Aprenentatge" té com a principal objectiu adquirir estratègies d'avaluació i intervenció psicoeducativa davant alumnes amb problemes d'aprenentatge. Aquest objectiu general està relacionat amb les següents competències que formen part del pla d'estudis de la titulació de Grau en Educació Primària:

Específiques

1. Identificar dificultats d'aprenentatge, saber informar-les i col·laborar al seu tractament. (1.1.4.).
2. Mostrar una actitud de valoració i respecte cap a la diversitat de l'alumnat, independentment de les seves condicions o característiques, i promoure aquesta mateixa actitud entre aquells amb els quals treballi directament. (1.1.8.).

Genèriques

1. Capacitat de crear i adaptar estratègies i materials i mitjans didàctics.(4.1.9.).
2. Capacitat de treballar en equip. (4.2.6.).
3. Creativitat. (4.3.3.).
4. Conèixer els recursos disponibles i saber cercar ajuda. (4.3.6.).

Continguts

Al següent apartat es descriuen els continguts que es treballaran al llarg del curs per tal d'assolir les competències establertes.

Continguts temàtics

Bloc 1. Concepte de dificultats d'aprenentatge i legislació vigent

Unitat 1. Conceptualització de les DA

Unitat 2. Les DA a la Llei Orgànica d'Educació (2006). Reglaments actuals: Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics.

Bloc 2. Avaluació i identificació de les dificultats específiques d'aprenentatge al context escolar

Unitat 3. Models i eines d'avaluació de les DEA

Bloc 3. La família i les dificultats específiques d'aprenentatge

Unitat 4. El paper de la família i l'entorn sociocultural en les DEA. Relació escola-família.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	C
Idioma	Català

Unitat 5. Comunitats d'Aprenentatge

Bloc 4. Identificació i intervenció a les dificultats específiques a l'adquisició i ús de la lectura, l'escriptura i les matemàtiques

Unitat 6. Les DEA en l'adquisició i ús de la lectura

Unitat 7. Les DEA en l'adquisició i ús de l'escriptura

Unitat 8. Les DEA en l'adquisició i ús de la competència matemàtiques

Metodologia docent

Dins aquest apartat es descriuen la metodologia i les activitats a desenvolupar, tant de forma presencial com a no presencial, que ajuden a adquirir les competències de l'assignatura.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Exposició dels continguts teòrics	Grup gran (G)	Comptant sempre amb la participació activa de l'alumnat, es tractaran els diferents continguts de l'assignatura. La metodologia emprada serà, bàsicament, l'exposició teòrico-pràctica dels blocs de l'assignatura, amb el suport audiovisual necessari per a la seva comprensió, així com material divers (articles, eines d'avaluació i intervenció, conferències etc....) per tal de crear anàlisi, reflexió i debat. Es realitzarà una sessió de 2h a la setmana.
Classes pràctiques	Sessions pràctiques_Seminaris	Grup mitjà (M)	La metodologia emprada consistirà en l'anàlisi de casos pràctics i d'instruments d'avaluació de dificultats específiques d'aprenentatge, anàlisi i comentari d'articles relacionats amb l'assignatura; visualització o creació de material audiovisual relacionat amb les dificultats específiques d'aprenentatge; així com l'anàlisi dels dubtes que poden anar sorgint al treball grupal que han de realitzar els alumnes sobre un programa d'intervenció. Es dedicarà 1h i mitja setmanal per a la realització d'aquest tipus d'activitats. L'assignatura disposarà d'una aula de Moodle a Campus Extens com a plataforma per a la presentació de continguts, lliurament de les pràctiques realitzades així com també per a l'intercanvi de material, la participació en fòrums de discussió, tutories online...
Avaluació	Activitat d'avaluació pràctica	Grup mitjà (M)	A més del lliurament de les tasques a l'aula Moodle de l'assignatura, es faran seminaris de posada en comú on l'alumnat podrà presentar la tasca desenvolupada per a ser-ne objecte d'avaluació.
Avaluació	Prova d'avaluació final	Grup gran (G)	Es realitzarà una prova escrita de dues hores de durada, a la qual s'avaluaran els coneixements i les competències adquirides corresponents als continguts de l'assignatura, tant teòrics com pràctics.

Activitats de treball no presencial

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	C
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi i reflexió sobre els continguts.	L'alumne, de forma autònoma, analitzarà i aprofundirà sobre els continguts de l'assignatura per a adquirir les competències establertes. S'avaluarà positivament la participació a l'aula Moodle de Campus Extens pel que fa a forums de discussió, aportació de casos per a la seva anàlisi, etc...
Estudi i treball autònom en grup	Pràctiques dels seminaris	Després de cada sessió pràctica l'alumnat penjarà a la plataforma moodle el seu treball amb les correccions plantejades a la posada en comú.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

A continuació, es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i no presencial planificat en relació a les hores i els crèdits.

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		60	2.4	40
Classes teòriques	Exposició dels continguts teòrics	32	1.28	21.33
Classes pràctiques	Sessions pràctiques_Seminaris	24	0.96	16
Avaluació	Activitat d'avaluació pràctica	2	0.08	1.33
Avaluació	Prova d'avaluació final	2	0.08	1.33
Activitats de treball no presencial		90	3.6	60
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi i reflexió sobre els continguts.	30	1.2	20
Estudi i treball autònom en grup	Pràctiques dels seminaris	60	2.4	40
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informarà els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	C
Idioma	Català

Sessions pràctiques_Seminaris

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	La metodologia emprada consistirà en l'anàlisi de casos pràctics i d'instruments d'avaluació de dificultats específiques d'aprenentatge, anàlisi i comentari d'articles relacionats amb l'assignatura; visualització o creació de material audiovisual relacionat amb les dificultats específiques d'aprenentatge; així com l'anàlisi dels dubtes que poden anar sorgint al treball grupal que han de realitzar els alumnes sobre un programa d'intervenció. Es dedicarà 1h i mitja setmanal per a la realització d'aquest tipus d'activitats. L'assignatura disposarà d'una aula de Moodle a Campus Extens com a plataforma per a la presentació de continguts, lliurament de les pràctiques realitzades així com també per a l'intercanvi de material, la participació en fòrums de discussió, tutories online...

Críteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 30% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per l'itinerari B

Activitat d'avaluació pràctica

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Altres procediments (Recuperable)
Descripció	A més del lliurament de les tasques a l'aula Moodle de l'assignatura, es faran seminaris de posada en comú on l'alumnat podrà presentar la tasca desenvolupada per a ser-ne objecte d'avaluació.

Críteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 0% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per l'itinerari B

Prova d'avaluació final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Es realitzarà una prova escrita de dues hores de durada, a la qual s'avaluaran els coneixements i les competències adquirides corresponents als continguts de l'assignatura, tant teòrics com pràctics.

Críteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 60% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 70% per l'itinerari B

Anàlisi i reflexió sobre els continguts.

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (Recuperable)
Descripció	L'alumne, de forma autònoma, analitzarà i aprofundirà sobre els continguts de l'assignatura per a adquirir les competències establertes. S'avaluarà positivament la participació a l'aula Moodle de Campus Extens pel que fa a fòrums de discussió, aportació de casos per a la seva anàlisi, etc...

Críteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 30% per l'itinerari B

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	C
Idioma	Català

Pràctiques dels seminaris

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	Després de cada sessió pràctica l'alumnat penjarà a la plataforma moodle el seu treball amb les correccions plantejades a la posada en comú.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es descriuen uns recursos bibliogràfics orientats que poden ésser d'utilitat a l'alumne per a completar i ampliar els continguts treballats a l'assignatura:

Bibliografia bàsica

Rigo, E. (2006). Las dificultades de aprendizaje escolar. Manual práctico de estrategias y toma de decisiones. Barcelona: Ars Medica

Bibliografia complementària

- Aguilera, A. (Coord). (2004). *Introducción a las Dificultades del Aprendizaje*. Madrid: Mc Graw-Hill
- Alonso, J. (1991). *Motivación y aprendizaje en el aula*. Madrid: Santillana.
- Bahban, M. (1990). *La adquisición precoz de la lectura y la escritura*. Madrid: Aprendizaje-Visor.
- Baumann, J.F (1990). *La comprensión lectora*. Madrid: Aprendizaje-Visor.
- Bryant, P. y Bradley, L. (1998). *Problemas infantiles de lectura*. Madrid: Alianza.
- Camps, A. (1994). *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova.
- Cassany, D. (1993). *Reparar l'escriptura*. Barcelona: Graó/ICE UAB.
- Comellas, MJ (2009). *Familia i escola: compartir l'educació*. Barcelona: Graó
- Condemarin, M. Y Chadwick, M. (1990). *La enseñanza de la escritura: Bases teóricas y prácticas*. Madrid: Aprendizaje Visor.
- Cooper, J.D. (1990). *Cómo mejorar la comprensión lectora*. Madrid. MEC. Aprendizaje-Visor.
- Corbalán Yuste, F. (2011). *Mates de cerca*. Barcelona: Graó
- Cratty, B.J. (1982). *Desarrollo perceptual y motor en los niños*. Barcelona: Paidós
- Crovetti, G (1984). *Educación lógico-matemática*. Cincel. 2 vol.
- Crowder, R.G. (1985). *Psicología de la lectura*. Madrid: Alianza.
- Cunningham, C. y Davis. H. (1988). *Trabajar con los padres*. Siglo XXI. Madrid.
- Dockrell, J. y McShane, J. (1997). *Dificultades de aprendizaje en la infancia*. Barcelona: Paidós.
- Farnham-Diggory, S. (1980). *Dificultades de aprendizaje*. Madrid: Morata
- Ferreiro, E. y Teberosky, A. (1980). *Los sistemas de escritura en el desarrollo del niño*. Madrid: Siglo XXI.
- Ferreiro, E. y Gómez, M. (1982). *Nuevas perspectivas sobre los procesos de la lectura y escritura*. Madrid: Siglo XXI
- Frostig.M y Muller.H (1986). *Discapacidades específicas de aprendizaje en niños*. Madrid: Médica Panamericana.
- García Vidal, J. y Manjón, D.G. (2000). *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Madrid: ESO
- García, J.N. (1995). *Manual de dificultades de aprendizaje*. Madrid: Narcea.
- Jiménez.J.E. y Ortiz.M.R (1995). *Conciencia fonológica y aprendizaje de la lectura*. Madrid: Síntesis.
- Macarulla, I. y Saiz, M. (coord.) (2009). *Bones pràctiques d'escola inclusiva. La inclusió d'alumnat amb discapacitat: un repte, una necessitat*. Barcelona: Graó

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	22118 - Dificultats Específiques d'Aprenentatge
Grup	Grup 3, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	C
Idioma	Català

- Masson, S. (1985). *La reeducación psicomotriz y el examen psicomotor*. Gedisa. Barcelona.
- Mayor, J.; Suengas, A.; González Marqués, J. (1993). *Estrategias metacognitivas. Aprender a aprender y aprender a pensar*. Madrid: Síntesis.
- Maza, C. (1989). *Conceptos y numeración en la educación infantil*. Madrid: Síntesis.
- Mercer, C.D. (1987). *Dificultades de Aprendizaje*. 2 volúmenes. Ceac. Barcelona.
- Miranda, A.; Fortes, C.; Gil, M. (1998). *Dificultades en el aprendizaje de las matemáticas. Un enfoque evolutivo*. Málaga: Aljibe
- Miranda, A.; Vidal-Albarca, E.; Soriano, M. (2008). *Evaluación e intervención psicoeducativa en dificultades de aprendizaje*. Madrid: Pirámide.
- Miranda, A. y Santamaría, M. (1986). *Hiperactividad y Dificultades de aprendizaje*. Promolibro. México.
- Molina, S. (1993). *Programa para el desarrollo de estrategias básicas de aprendizaje*. Madrid: CEPE.
- Molina, S. (1993). *Programa para el desarrollo de la capacidad lectora*. Madrid: CEPE
- Nemirovsky Myriam (coord.), Dolores Armas, María Jesús Cosío, et al (2009). *Experiencias escolares con la lectura y la escritura*. Barcelona: Graó.
- Nicasio García, J. (1995). *Manual de dificultades de aprendizaje. Lenguaje, lecto-escritura y matemáticas*. Madrid: Narcea.
- Osman, B. (1988). *Problemas de aprendizaje: un asunto familiar*. Trillas. Mexico.
- Pascual Díez, J. *Evaluar la lengua en el aula*. Universidad de Oviedo.
- Planas, N. i Alsina, À (Coords.) (2011). *Educación matemática y buenas prácticas en Infantil, primaria, secundaria y educación superior*. Barcelona: Graó.
- Rivas Torres, R. M.; Fernández Fernández, P. (1996). *Dislexia, disortografía y disgrafía*. Madrid: Pirámide.
- Roca, N. (1995). *Escritura y necesidades educativas especiales*. Madrid: Aprendizaje, S.L.
- Romero, J.F (1990). *Dificultades en el aprendizaje*. Promolibro. Valencia.
- Rudduck i Flutter (2007). *Cómo mejorar tu centro escolar dando voz al alumnado*. Madrid: Morata
- Salo, N. (1990). *La parla a la classe*. Ceac. Barcelona.
- Samper, Ll. (ed.) (2000). *Familia, cultura y educación*. Lleida: Edicions de la Universitat de Lleida.
- Santibañez, J. y Sierra, J. (1989). *La evaluación de la escritura*. CEPE. Madrid.
- Santiuste, V. y Beltrán, J. (1998). *Dificultades de Aprendizaje*. Madrid: Síntesis
- Smith, F. (1990). *Para darle sentido a la lectura*. Madrid: Aprendizaje-Visor.
- Smith, C.B y Dahl, K.L. (1989). *La enseñanza de la lectoescritura: un enfoque interactivo*. Aprendizaje-Visor. Madrid.
- Solé, I. (1992). *Estrategias de lectura*. Barcelona: Graó.
- Suárez, A (1995). *Dificultades en el aprendizaje*. Madrid: Santillana.
- Suárez, A. (1995). *Dificultades en el aprendizaje. Un modelo de diagnóstico e intervención*. Madrid: Santillana -Aula XXI.
- Teberosky, A. (1987). *Psicopedagogía del lenguaje escrito*. IME. Barcelona.
- Tough, J. (1989). *Lenguaje, Conversación y educación: El uso curricular del habla en la escuela desde los siete años*. Aprendizaje-Visor. Madrid.
- Vieiro, P.; Peralbo, M y García, J.A. (1997). *Procesos de adquisición y producción de la lectoescritura*. Madrid. Aprendizaje-Visor.

Altres recursos

A la plataforma Moodle, l'alumne/a tindrà a la seva disposició material divers i actual per al treball dels continguts de l'assignatura, segons cada una de les unitats que es vagin desenvolupant.

